

3
1996

RABA INTERNETA V SLOVENIJI

CMI – Center za metodologijo in informatiko

FDV – Fakulteta za družbene vede

Univerza v Ljubljani

URL: [http:// www.ris.org](http://www.ris.org)

e-pošta: info@ris.org

RIS96 - Informacijske tehnologije v slovenskih gospodinjstvih

Ljubljana, 1996

RIS96 – Informacijske tehnologije v slovenskih gospodinjstvih

Pripravil dr. Vasja Vehovar

Martina G.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
CMI - Center za metodologijo in informatiko

SAMO NA OGLED!

RIS 96/2

Informacijske tehnologije v slovenskih
gospodinjstvih

končno poročilo

Osnovne ugotovitve

- Raziskava *RIS 96/2 - Informacijske tehnologije v slovenskih gospodinjstvih* je razširitev raziskave RIS v aprilu s ciljem ugotoviti stopnjo razširjenosti in namene uporabe računalnikov med Slovenci, razširjenost računalnikov v gospodinjstvih in njihova opremljenost. Vprašalnik je obsegal tudi vsa ključna vprašanja v zvezi z Internetom iz aprilske raziskave.
- Anketiranje je potekalo od 16.9.1996 do 3.10.1996. Uporabljena je bila metoda računalniško podprtega telefonskega anketiranja (CATI). Opravljenih je bilo 15596 klicev. Osnovni vzorec je bil velik 4007, na koncu je bilo anketiranih 2840 oseb. Anketirane so bile osebe, ki so imele v gospodinjstvu zadnji rojstni dan, stare med 12 in 70 let.
- Osebni računalnik uporablja tretjina anketirancev, od katerih jih ima dve tretjini osebni računalnik tudi doma.
- Osebni računalnik ima doma približno tretjina anketiranih gospodinjstev. 91% so jih kupili v gospodinjstvih, skoraj 5% pa je službenih.
- V gospodinjstvih z računalnikom le-tega uporablja v povprečju 60% vseh članov anketiranih gospodinjstev. Polovica uporabnikov računalnikov uporablja računalnike vsak dan.
- Po uporabi računalnikov prednjačita Osrednje slovenska regija in Gorenjska.

- Najpogostejši načini uporabe računalnikov so: pisanje besedil (45.6%), obdelava podatkov (28.5%) in igranje iger (25.5%).
- Uporabniki še vedno najbolj uporabljajo DOS in navadne Windows. 34% že uporablja Windows 95, od tega 43% slovensko različico.
- Največ anketiranih (skoraj 45%) se bi pri odločanju o nakupu računalnikov, da bi se obrnili na znanca, ki se spozna na računalnike, 35% bi se jih pogovorilo s prodajalcem, okoli 20% pa bi poiskalo najcenejšega ponudnika. Le 5% anketiranih se odloča na podlagi pregledovanja testov.
- Lastnosti računalnikov doma: najpogostejši procesor je 486 (486/66Mhz - 24% anketiranih), najpogostejša količina spomina je med 5 Mb in 12 Mb (8Mb - 38% anketiranih), najpogostejši trdi disk je kapacitete med 541 Mb do 900 Mb, polovica jih ima CD-ROM enoto, 28% jih ima modem.
- Najpogosteje navajani podjetji, kjer so v gospodinjstvih kupili računalnik sta Jerovšek (13%) in Anni (7%). Oktobra bi največ anketiranih kupilo računalnik pri podjetjih Jerovšek (22%) in IBM (7%).
- Pri nakupu računalnika bi se v 56.8% gospodinjstev odločilo za isto podjetje kot prej, kar bi lahko pomenilo, da so gospodinjstva v povprečju bolj lojalna kot ne. Stopnja lojalnosti se po posameznih podjetjih razlikuje.
- 73% anketirancev je izjavilo, da ima doma nameščen originalen (tj. ni piratski) operacijski sistem. Rezultat ni realen, kar kaže na to, da se

slovenski uporabniki računalnikov zavedajo, da je piratstvo pri programski opremi kaznivo dejanje.

- Za Internet je že slišalo dve tretjini anketiranih, uporabilo pa ga je že 7.5% anketiranih. V 12.5% vseh gospodinjstev ga je že nekdo uporabljal.
- Obstajajo velike razlike po uporabi Interneta po regijah: največ anketiranih ga je že uporabljalo v Osrednje slovenski regiji (13%), najmanj pa v Notranjsko-kraški regiji (2%). V Ljubljani ga je uporabljalo že 17%, v Mariboru 14%.
- Četrtnina uporabnikov Interneta, ki ga je uporabljala v zadnjih treh mesecih, ima dostop od doma. Dvema tretjinama omogoča dostopa od doma Arnes. 57% od tistih, ki dostopa od doma nimajo, je o njem že razmišljalo. Pri možnih bodočih ponudnikih izstopata Telekomova storitev Slovenija Online (26%) in pa Arnes (26%).

Vsebina

METODOLOGIJA.....	7
Cilji raziskave	8
Metodologija	9
<i>Čas anketiranja</i>	9
<i>Ciljna populacija</i>	9
<i>Metoda zbiranja podatkov</i>	9
<i>Vzorec</i>	9
<i>Uteževanje</i>	10
UPORABA RAČUNALNIKOV	11
Uporaba računalnikov	12
Pogostost uporabe	14
Namen uporabe.....	15
Računalniki in mladina	16
Izvor programske opreme.....	16
RAČUNALNIKI DOMA.....	17
Ali imate doma računalnik?	18
Izvor računalnika	19
Prenosniki.....	20
Sestava računalnika	20

<i>Procesorji</i>	21
<i>Pomnilnik</i>	22
<i>Trdi disk</i>	23
<i>CD-ROM enote</i>	24
<i>Modem</i>	25
<i>Tiskalniki</i>	27
<i>Programska oprema - operacijski sistemi</i>	29
Nakupne namere	30
<i>...med lastniki računalnikov</i>	31
<i>...med tistimi, ki računalnikov nimajo</i>	32
<i>Kako bi se lotili nakupa?</i>	33
Računalniška podjetja	35
INTERNET	37
Ste že slišali za Internet	38
Uporaba Interneta	38
Pogostost uporabe	40
Dostop od doma	41
Nakupovanje prek Interneta	41
ZAKLJUČKI	43
VPRAŠALNIK	46

M E T O D O L O G I J A

Cilji raziskave

Raziskava *RIS 96/2 - Informacijske tehnologije v slovenskih gospodinjstvih* je razširitev raziskave *RIS* v aprilu s ciljem ugotoviti stopnjo razširjenosti in namene uporabe računalnikov med Slovenci, razširjenost računalnikov v gospodinjstvih in njihova opremljenost. Vprašalnik je obsegal tudi vsa ključna vprašanja v zvezi z Internetom iz aprilske raziskave.

Zadani cilj je nadvse kompleksen, kar se odraža v zapleteni strukturi vprašalnika (pri anketiranju je bila nujna uporaba računalnikov) in pri korekciji zbranih podatkov.

Raziskava *RIS 96/2* je prva obširna raziskava o rabi informacijske tehnologije v slovenskih gospodinjstvih. Lahko bi tudi rekli, da je raziskava pilot za kasnejše raziskovalne projekte s področja informacijske tehnologije, saj je odprla vrsto vsebinskih in metodoloških problemov. Nekatere od njih bomo obravnavali kasneje pri analizah.

Podatki o na koncu korigirani glede na populacijsko spolno in starostno strukturo. Pri tem je bila upoštevana tudi dvonivojskost vprašalnika. Na nivoju gospodinjstev so bili zbrani predvsem podatki o podrobnem sestavi računalnikov, hitrosti računalnika, o pomnilniku, velikosti trdega diska, opremljenosti z dodatki, kot so CD-ROM, modem in tiskalnik, o nakupnih namerah s področja računalništva in o dostopu do Interneta.

Na nivoju posameznika so bili zajeti podatki o uporabi računalnikov, kje se uporablja (doma, služba, šola...), namenu in področju uporabe, o rabi operacijskih sistemov in piratske programske opreme, o uporabi Interneta in odnosu do nakupovanja po Internetu.

Metodologija

Čas anketiranja

Anketiranje je potekalo od 16.9.1996 do 3.10.1996, pred tem (9.9.1996 do 14.9.1996) pa je bilo na manjšem vzorcu opravljeno tudi testiranje vprašalnika.

Ciljna populacija

Anketirane so bile osebe stare med 12 in 70 let.

Pri izboru osebe v gospodinjstvu je bila uporabljena metoda zadnjega rojstnega dne. V primeru, da je gospodinjstvo razpolagalo z računalnikom in da se prva oseba ni spoznala na računalnike, je bila o sestavi računalnikov kasneje dodatno anketirana še oseba, ki je o tem kaj več vedela.

Metoda zbiranja podatkov

Uporabljeno je bilo računalniško podprto telefonsko anketiranje (CATI). Pri doseganju končnega anketiranca je bilo opravljenih do 12 klicev.

Intervjuje so opravili anketarji, posebej usposobljeni za to področje raziskovanja. Anketiranje je potekalo v telefonskem centru. CATI sistem je kontroliral klicanje telefonskih števil, tako da je bila vsaka telefonska številka klicana večkrat v razponu vsaj petih dni, kontroliral potek intervjuja ter preverjal konsistentnost odgovorov.

Vzorec

Pri anketiranju je bilo uporabljenih 4007 zasebnih telefonskih števil, ki so bile izbrane slučajno. Vzorčni okvir je bila podatkovna baza 5000 telefonskih števil naročenih pri Telekomu Slovenije. Številke so bile črpane iz podatkovne baze telefonskih naročnikov v Sloveniji z najnovejšimi popravki.

Opravljenih je bilo 15596 telefonskih klicev (5.5 na opravljeno anketo). Med 4007 poklicanimi številkami je bilo 4.6% (186) takih, kjer nismo uspeli vzpostaviti kontakta (številka ne obstaja, faks, tajnica, klicanje v prazno - do 12 poskusov...). V 9.9% (398) primerov smo naleteli na osebo, ki ni bila primerna (bolezen, starost, nesposobni sodelovanja) ali pa je bilo poklicano podjetje. V 1.6% (64) primerov končni respondent ni bil dosegljiv, 12.6% (504) pa je bilo zavrnitev sodelovanja.

Poanketirali smo 2840 oseb. Stopnja anketiranja je bila 70.9%, stopnja neodgovorov (nonresponse rate), ki izraža razmerje neodgovorov in vseh ustreznih gospodinjestev 25.3% (966), stopnja zavrnitev (refusal rate) pa 13.2% (504).

Uteževanje

Podatki so bili pred analizo obtežen glede na spolno, starostno in izobrazbeno strukturo. Uporabljena je bila metoda rakinga.

U P O R A B A
R A Č U N A L N I K O V

Uporaba računalnikov

Vsi rezultati v zvezi s splošno rabo računalnikov se nanašajo na osebe in so dobljeni na osnovi obteženih podatkov.

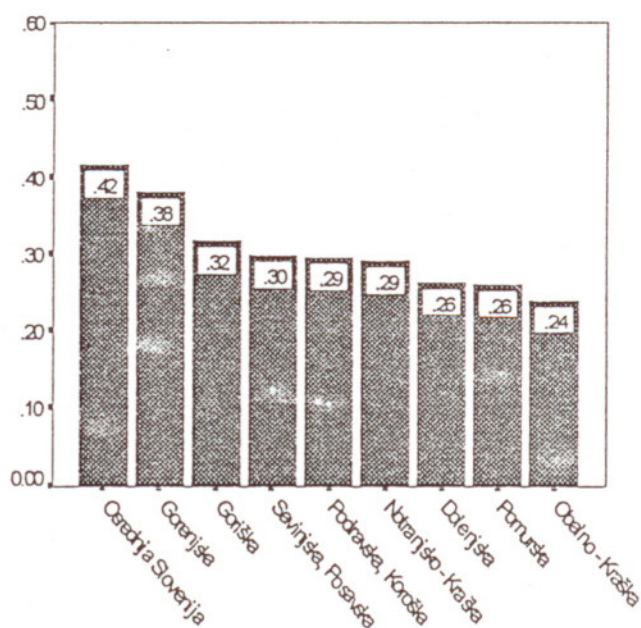
V31
Naslednja vprašanja se nanašajo na uporabo računalnikov. Pod "računalnik" ne razumemo kalkulatorja. Ali uporabljate računalnik?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 da	928	32.7	32.7
2 ne	1912	67.3	67.3
9 ne vem	0	0.0	0.0
veljavni:	2840	100.0	100.0
vsi:	2840		

Osebni računalnik je uporabljala približno tretjina anketirancev, od katerih jih ima dve tretjini osebni računalnik tudi doma. Sicer je imelo računalnik doma približno tretjina anketiranih gospodinjstev. Zanimivo je, da v gospodinjstvih z računalnikom le-tega uporablja v povprečju 60% vseh članov anketiranih gospodinjstev.

Pričakovati je, da se uporaba računalnikov razlikuje po spolu. Med anketiranimi moškimi jih je uporabljalo 39%, medtem ko je bila uporaba med ženskami nižja za nekaj več kot 10 odstotkov, uporabljalo jih je 27% anketirank.

Slika 1 "Ali uporabljate računalnik?" po regijah

RS96/11 - <http://www.ris.org>

Pri odstotku uporabnikov se kažeta dve skupini regij: osrednje slovenska regija (42%) in Gorenjska (38%) v prvi skupini kot regiji z največjim deležem uporabnikov računalnikov. V drugi skupini pa so ostale regije, pri čemer se na koncu nahajajo Dolenjska, Pomurska in Obalno-Kraška regija.

Večina anketiranih uporabnikov uporablja računalnike v službi, v šoli... (72%), na drugem mestu pa se nahaja uporaba doma (56%). Zanimivo je tudi, na katerem mestu je bil naveden posamezen kraj uporabe. Dom, kot kraj uporabe, je bil na prvem mestu naveden v 82% primerov, služba pa v 72% primerov.

V33
Kje vse ga uporabljate?

vrednost	skupaj	1. mesto	2. mesto	3. mesto	4. mesto	5. mesto
1 doma	522	426	95	1	0	0
	56.3	45.9	10.2	0.1	0.0	0.0
	42.0	45.9	30.6	14.6	0.0	0.0
	100.0	81.6	18.2	0.2	0.0	0.0
2 v službi, šoli, fakulteti	669	479	190	0	0	0
	72.1	51.6	20.5	0.0	0.0	0.0
	53.8	51.6	61.3	0.0	0.0	0.0
	100.0	71.6	28.4	0.0	0.0	0.0
3 v službi družinskega člana	9	3	4	2	0	0
	1.0	0.3	0.4	0.2	0.0	0.0
	0.7	0.3	1.3	33.1	0.0	0.0
	100.0	33.3	46.1	20.6	0.0	0.0
4 pri prijatelju	32	12	17	3	0	0
	3.4	1.3	1.8	0.3	0.0	0.0
	2.6	1.3	5.5	52.3	0.0	0.0
	100.0	37.2	53.7	9.2	0.0	0.0
5 drugje	12	8	4	0	0	0
	1.3	0.9	0.4	0.0	0.0	0.0
	1.0	0.9	1.3	0.0	0.0	0.0
	100.0	66.6	33.4	0.0	0.0	0.0
skupaj:	1244	928	310	6	0	0
	928					

V tabeli so prikazani rezultati odgovorov na vprašanje, kje se uporablja računalnik, glede na vrstni red navedbe. Tako vidimo, da je kar 81% tistih, ki so navedli dom kot mesto uporabe računalnika, tega navedlo na prvem mestu. Zanimiv je tudi odnos med domom in drugimi kraji uporabe:

- med tistimi, ki uporabljajo računalnik doma, ga 55% uporablja tudi v službi, šoli oziroma fakulteti,
- med tistimi, ki ga uporabljajo v službi, šoli, fakulteti, ga uporablja doma 43% tudi doma.

Pogostost uporabe

Vse uporabnike računalnikov smo povprašali po pogostosti uporabe. Zanimivo je to, da je 2% tistih, ki so odgovorili pri prejšnjem vprašanju z "da", na tem mestu odgovorilo, da v resnici ne uporablja računalnikov. To kaže na zaželenost pozitivnega odgovora, kar smo v veliko večji meri ugotovili tudi pri vprašanju o rabi Interneta v raziskavi RIS 96/1.

Sicer približno polovica uporabnikov uporablja računalnike vsak dan, 90% uporabnikov pa večkrat na teden.

V34
Kako pogosto ga uporabljate?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 vsak dan	489	17.2	52.7
2 večkrat tedensko	206	7.2	22.2
3 enkrat tedensko	139	4.9	15.0
4 manj kot enkrat tedensko	75	2.6	8.0
5 ne uporabljam	18	0.6	2.0
9 ne vem	1	0.0	0.1
veljavni:	928	32.7	100.0
vsi:	2840		

Namen uporabe

Zakaj uporabljamo računalnike?

V35
Za kaj najpogosteje uporabljate računalnik?

vrednost	skupaj	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.						
		meso	meso	meso	meso	meso	meso	meso
<i>1 pisanje besedil</i>	414	324	81	9	0	0	0	0
	45.6	35.7	8.9	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	32.0	35.7	25.1	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	78.3	19.5	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>2 obdelavo podatkov</i>	259	187	69	3	0	0	0	0
	28.5	20.6	7.5	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0
	20.0	20.6	21.3	5.6	14.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	72.1	26.5	1.3	0.2	0.0	0.0	0.0
<i>3 programiranje</i>	81	53	19	9	0	0	0	0
	8.9	5.8	2.1	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	6.2	5.8	5.9	14.8	0.0	100.0	0.0	0.0
	100.0	65.0	23.7	10.8	0.0	0.6	0.0	0.0
<i>4 igranje iger</i>	232	149	69	15	0	0	0	0
	25.5	16.4	7.6	1.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	17.9	16.4	21.3	25.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	64.0	29.6	6.4	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>5 komunikacije, fax, Internet, BBS</i>	29	10	13	4	1	0	0	0
	3.2	1.1	1.5	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0
	2.2	1.1	4.1	7.6	25.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	35.7	46.0	15.4	2.8	0.0	0.0	0.0
<i>6 uporaba knjigovodskih programov</i>	102	68	26	7	1	0	0	0
	11.2	7.5	2.9	0.8	0.1	0.0	0.0	0.0
	7.9	7.5	8.1	11.8	31.1	0.0	0.0	0.0
	100.0	66.5	25.7	6.8	1.0	0.0	0.0	0.0
<i>7 oblikovanje, DTP</i>	55	31	17	6	1	0	0	0
	6.0	3.4	1.8	0.7	0.1	0.0	0.0	0.0
	4.2	3.4	5.2	10.9	30.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	55.9	30.6	11.7	1.8	0.0	0.0	0.0
<i>8 drugo</i>	119	85	29	6	0	0	0	0
	13.1	9.3	3.2	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	9.2	9.3	9.0	9.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	71.0	24.4	4.6	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>9 ne vem</i>	3	3	0	0	0	0	0	0
	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	0.2	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>skupaj:</i>	1294	909	323	59	3	0	0	0
	909							

Po pričakovanjih največ (skoraj polovica) anketiranih uporabnikov uporablja računalnike za pisanje besedil, na drugem mestu za obdelavo podatkov (29%), kar 26% anketiranih je navedlo igranje iger, 11% za uporabo raznih knjigovodskih programov, kar 9% za programiranje, 6% pa za oblikovanje, DTP in podobno.

Tiste, ki imajo računalnik doma in so navedli, da ga uporabljajo za pisanje besedil, smo povprašali, če program za pisanje uporabljajo tudi doma. Pritrdilno je odgovorilo kar 87% anketiranih. Vse te smo povprašali tudi po izvoru programa (ali je originalen, piratski...). Tako kot pri operacijskih sistemih, je bil tudi tu največji delež tistih, ki imajo doma originalen program - 71%!

Prej smo videli, da pri uporabi računalnikov obstajajo razlike po spolu. Razlike obstajajo tudi pri samem načinu uporabe. Največja razlika je pri programiranju (12.5% moških, 3.8% žensk) in igranju iger (32% moških, 16% žensk). Uporabnice računalnikov prevladujejo edino pri uporabi knjigovodskih programov (16%).

Računalniki in mladina

Velikokrat pomislimo, da današnja mladina (predvsem osnovnošolci - v anketo smo zajeli tiste, ki so dopolnili 12 let) "obvlada" vse kar je v zvezi z računalniki. V anketi smo tistim, ki imajo doma računalnik postavili vprašanje, če poznajo sestavo domačega računalnika. Poglejmo si odgovore na to vprašanje po zaposlitvenem statusu. Največji delež pritrilnih odgovorov je bilo med študenti (70%) in srednješolci (65%), med zaposlenimi približno polovica, med osnovnošolci pa nekaj več kot tretjina.

Po zgornjih odstotke osnovnošolci zaostajajo za ostalimi skupinami, vendar pa je zanje dobljeni odstotek (35%) relativno visok. V osnovnih šolah je računalništvo le na fakultativnem nivoju, poznavanje sestave računalnika pa le ni tako enostavno. Najmlajši anketiranci večinoma uporabljajo za igranje iger (70%), 41% za pisanje besedil, torej tudi za resno delo, kar nekaj (okoli 6%) pa tudi že programira. 80% uporablja računalnike doma, polovica pa tudi v šoli.

Izvor programske opreme

O izvoru programov, ki jih imajo uporabniki na domačem računalniku smo spraševali na dveh mestih: pri operacijskih sistemih in pri programih za pisanje besedil. Pri obojih so bili odgovori zelo podobni.

Pobliže si pogledjmo rezultate pri vprašanju o izvoru operacijskih sistemov (tj. ali so "piratski"). 73% anketirancev je odgovorilo, da imajo originalen operacijski sistem, 16%, da imajo piratsko kopijo, 9% ni vedelo odgovora, 5 anketirancev pa na vprašanje ni hotelo odgovoriti.

Rezultat zagotovo ni realen, kljub temu pa nosi pomembno sporočilo: **"Slovenski uporabniki računalnikov se očitno zavedajo, da je piratsvo pri programski opremi kaznivo dejanje"**.

RAČUNALNIKI DOMA

Ali imate doma računalnik?

Zaradi dvonivojskosti vprašalnika se je vprašanje o posedovanju računalnika v gospodinjstvu postavljalo na več mestih. Med tistimi, ki so izjavili, da ne uporabljajo računalnika, je imelo računalnik približno 9% gospodinjstev.

V33C
Pa imate mogoče v vašem gospodinjstvu osebni računalnik?

Vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 imamo	170	6.0	8.9
2 nimamo	1743	61.3	91.1
3 ne vem	0	0.0	0.0
veljavni:	1912	67.3	100.0
vsi:	2840		

Naslednje vprašanje o posedovanju računalnikov je bilo V33, ki smo ga že opisali v prejšnjem razdelku. Gre za preprosto vprašanje anketiranemu, kje vse se uporablja osebne računalnike brez konkretne navedbe uporabe v gospodinjstvu (uporaba doma)? Vse tiste, ki niso navedli uporabe doma smo dodatno vprašali po uporabi doma.

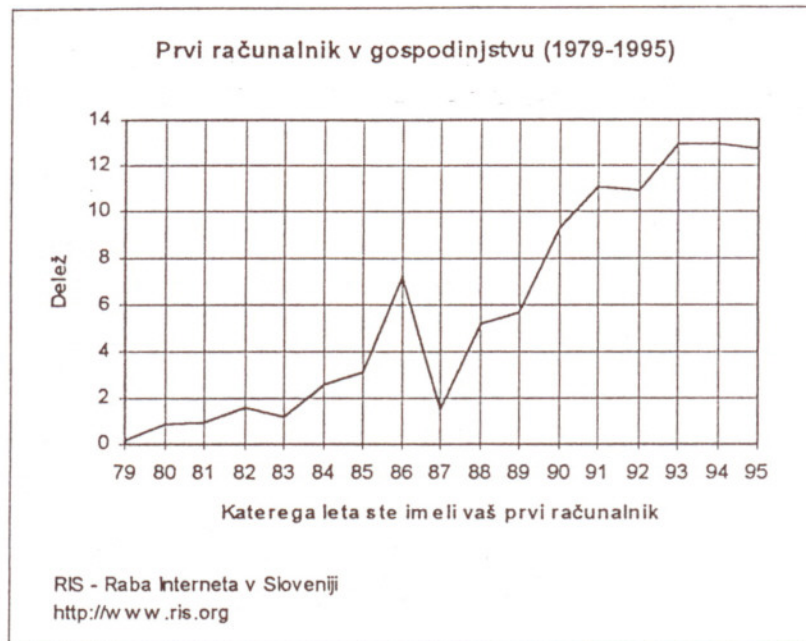
V33A
Pri vas doma torej nimate osebnega računalnika?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 imamo	87	3.1	21.5
2 nimamo	319	11.2	78.5
veljavni:	406	14.3	100.0
vsi:	2840		

Vprašanje je bilo očitno smiselno. Kar 21.5% uporabnikov ni navedlo, da uporablja računalnik doma. Možni sta dve interpretaciji. Prva je, da uporabniki računalnikov, ki imajo računalnike doma, računalnikov doma ne uporabljajo, drugi pa, da veliko uporabnikov enostavno pozabi navesti uporabo računalnika doma.

Če rezultate sklenemo ugotovimo, da je imela približno tretjina anketiranih gospodinjstev doma osebni računalnik.

Anketirane smo spraševali tudi po tem, kdaj so imeli doma prvi osebni računalnik?

Izvor računalnika

Spodnja tabela prikazuje, kako je z računalniki v gospodinjstvih. Največ gospodinjstev je računalnik kupilo (91.1%), manjši delež jih ima služben računalnik (4.8%).

Ste računalnik kupili, Je služben, morda izposojen?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	kupili	868	91.1	91.1
	služben	46	4.8	4.8
	izposojen	18	1.9	1.9
	poklonjen (poklonil ga je nekdo izven gospodinjstva)	12	1.3	1.3
	drugo	3	.3	.3
	ne vem	6	.6	.6
	Skupaj	953	100.0	100.0
Skupaj		953	100.0	

Nekoliko pobliže si oglejmo gospodinjstva, ki so računalnik kupila. Najprej se seveda postavi vprašanje "Zakaj pa bi sploh rabili računalnik?". Otroci so v argumentiranju tega izredno močni, saj se izkaže, da mnogo gospodinjstev kupi računalnik prav zaradi otrok, pa naj bo to igranje, učenje (izobraževanje), nagrada za

uspeh ali kako drugače. Odgovori so bili najprej rekodirani glede na to, ali je gospodinjstvo kupilo računalnik iz jasnega razloga ali ne.

Zakaj ste kupili računalnik			
		Enote	Delež med gospodinjstvi
Zakaj ste kupili računalnik	delo doma	353	41.6%
	izobraževanje, študij, šola	355	41.8%
	komunikacija	9	1.1%
	za otroke	268	31.6%
	ker ga rabi cela družina	47	5.5%
	nimaja jasne ideje zakaj	171	20.1%
Skupaj		849	141.7%

Prenosniki

V zadnjem času postajajo vse bolj popularni tudi prenosni računalnik (notebook). Poleg vedno večje cenovne dostopnosti nudijo tudi primerno hitrost, tako da je delo prijetno. Hkrati pa prenosnik predstavlja tudi večjo fleksibilnost bolj mobilnim uporabnikom. V 10% gospodinjstev z računalniki so imeli prenosni računalnik.

Izhodiščna hipoteza je, da notebooki zaradi nekaterih omejevalnih dejavnikov (neprimeren za igranje iger, delo z grafičnimi programi) služijo bolj kot dopolnilni, sekundarni računalnik. Izkazalo se je, da temu ni tako. Kar 66.3% lastnikov notebookov imajo ta računalnik kot edini računalnik. 73% izmed teh je računalnik tudi kupilo, manjši del (22%) pa ima službeni prenosni računalnik.

Sestava računalnika

Najprej pogledjmo kakšna je starost računalnikov v anketiranih gospodinjstvih. V 23.9% vprašanih gospodinjstev je starost računalnika med pol in enim letom, z 20.3% pa jim sledijo gospodinjstva, katerih računalniki so stari med enim in dvema letoma.

Koliko je star vaš najzmogljivejši računalnik

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	tri mesece ali manj	54	5.7	9.9
	več kot tri mesece do pol leta	63	6.6	11.5
	več kot pol leta do enega leta	131	13.7	23.9
	več od enega leta do dveh let	111	11.6	20.3
	več od dveh let do treh let	71	7.5	13.0
	več kot tri leta	97	10.2	17.7
	neodločen zaradi dodajanja delov	3	.3	.5
	ne vem	18	1.9	3.3
	Skupaj	548	57.5	100.0
	Manjkajoče vrednosti	ne poznajo sestave računalnika	405	42.5
Skupaj		405	42.5	
Skupaj		953	100.0	

Procesorji

Pričnimo pri osnovnem delu vsakega računalnika - procesorju.

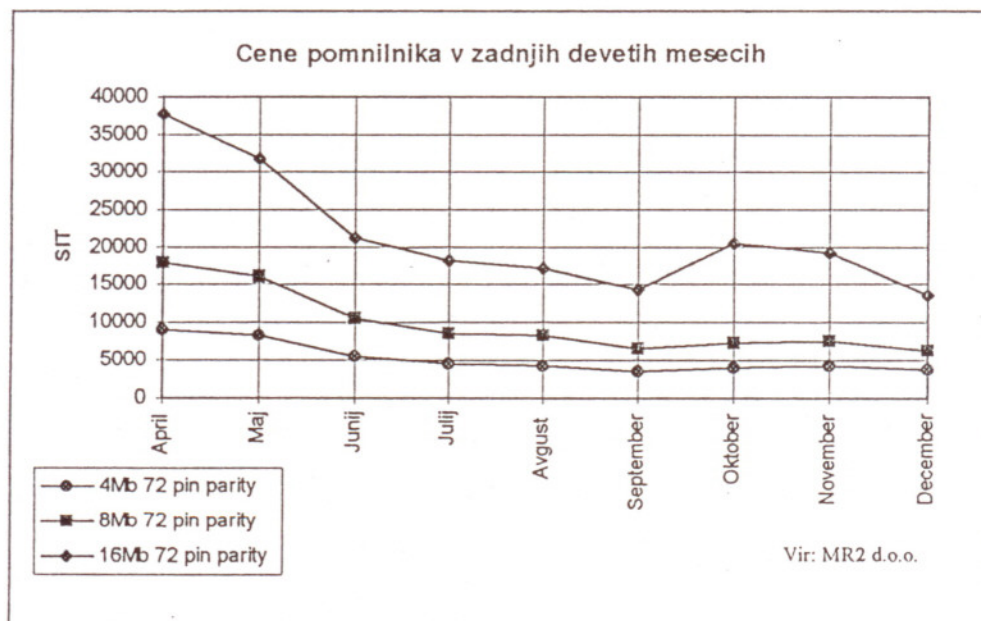
Tip procesorja

		Frekvenca	Delež med vsemi	Veljavni delež
Veljavni odgovori	286	31	3.3	6.0
	386	101	10.6	19.6
	486	279	29.3	54.2
	Pentium	101	10.6	19.6
	Pentium Pro	3	.3	.6
	Skupaj	515	54.0	100.0
Manjkajoče vrednosti	ne pozna sestave / ne ve o procesorju	438	46.0	
	Skupaj	438	46.0	
Skupaj		953	100.0	

Kot je razvidno iz zgornje tabele, ima več kot polovica gospodinjstev še vedno računalnike s procesorjem 486 (54.2%). Zanimiva sta tudi enaka odstotka za procesorje 386 in procesorje Pentium (19.6%). Po eni strani to kaže na nek "življenski cikel" računalniške tehnologije. Medtem ko se procesorji 386 počasi umikajo iz uporabe v gospodinjstvih, pa Pentiumski procesorji šele (predvsem zaradi še relativno visoke cene) prihajajo v gospodinjstva.

Pomnilnik

Seveda pa vsak računalnik zahteva določeno količino pomnilnika. Cena pomnilnika je v zadnjih mesecih nihala kot še nikoli doslej in se sedaj nekoliko umirila. Strm padec cene pomnilnika je povzročil množičen nakup. To se je deloma odražalo tudi v rezultatih naše raziskav. Deloma zato, ker ni le nizka cena pomnilnika vzrok povečanemu nakupu večjih količin spomina. Predvsem je potrebno tu omeniti še nove operacijske sisteme, o katerih bo nekaj več kasneje.

Če si sedaj ogledamo spodnjo tabelo, vidimo, da največji delež predstavljajo računalniki z vgrajenih 8Mb do 11Mb pomnilnika (38.4%), velik delež pa predstavljajo tudi računalniki z večjimi količinami pomnilnika 16Mb in več (32.6%).

Količina spomina

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni odgovori	1-->3	32	3.4	6.4
	4-->7	104	10.9	20.9
	8-->11	191	20.0	38.4
	12-->15	8	.8	1.6
	16 in več	162	17.0	32.6
	Skupaj	497	52.2	100.0
Manjkajoče vrednosti	ne pozna sestave / ne ve o spominu	456	47.8	
	Skupaj	456	47.8	
Skupaj		953	100.0	

Manjše količine pomnilnika se počasi poslavljajo. Količina pomnilnika je odvisna tudi od procesorja v računalniku. Zanimivo je, da je za določen procesor značila določena količina pomnilnika. Pri procesorjih 286 največji delež predstavlja spomin med 1Mb in 3Mb (46.2% vseh računalnikov 286), pri procesorjih 386 spomin med 4Mb-7Mb (53.7%), za procesorje 486 spomin med 8Mb in 11Mb (51.5%), pri Pentiumih pa največji delež predstavlja 16Mb spomina in več (72.4% vseh Pentiumov(Pro)). Če pogledamo po vseh procesorjih, vidimo, da so v Sloveniji najbolj značilni računalniki s procesorjem 486 in med 8Mb in 11Mb količine spomina (28.9%). Sledi 486 s 16Mb (16%) ali več in Pentium s 16Mb ali več (15.1%).

Trdi disk

Pomemben del računalnika, katerega cena je začela padati še nekoliko prej kot pomnilnik, je trdi disk. Kapaciteta trdih diskov se je skupaj z vedno bolj obsežnimi programi in igrami še posebno povečala. Če je pred dobrimi šestimi leti 35 Mb velik trdi disk stal 1500 nemških mark, sedaj za enako vsoto dobimo stokrat večji disk. Na začetku naj najprej omenimo, da je zanimivo, da kar dobra tretjina (35.5%), ki je pred blokom vprašanj o sestavi računalnika odgovorila, da pozna podrobnejšo sestavo svojega računalnika, pri vprašanju o velikosti diska izjavila, da ne ve kako velik disk imajo. Poglejmo, kako sta odgovarjali preostali dve tretjini.

Kako velik trdi disk imate v računalniku?

		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	do 100 Mb	33	3,5	9,3
	101 do 290 Mb	61	6,4	17,3
	291 do 540 Mb	79	8,3	22,4
	541 do 900 Mb	86	9,0	24,4
	901 do 1300 Mb (1.2 Gb)	63	6,6	17,8
	nad 1300 Mb	29	3,0	8,2
	nima diska	2	,2	,6
	Skupaj	353	37,0	100,0
Manjkajoče vrednosti	ne ve o trdih diskih	195	20.5	
	ne ve o sestavi računalnika	405	42.6	
	Skupaj	600	63.0	
Skupaj		953	100,0	

Največji delež predstavljajo trdi diski velikosti med 541 Mb in 900 Mb (24.4%).

Skupaj s trdimi diski velikosti med 291 Mb do 540 Mb (22.4%) tvorijo 46.8% v vseh vprašanih gospodinjstvih ali polovico vseh diskov.

Trdi diski velikosti pod 291 Mb se skupaj z računalniki s procesorjem 286 in 386 počasi umikajo iz gospodinjstev, skupaj z novimi operacijskimi sistemi pa v gospodinjstva prihajajo diski večjih kapacitet od 901 Mb do 1.2 Gb (17.8%).

CD-ROM enote

Lahko bi rekli, da je skupaj z razvojem CD-ROMov naraščala kapaciteta trdih diskov. Medtem, ko je na začetku CD pri enkratni hitrosti omogočal 600 Mb zapisa, je bila velikost trdih diskov še sorazmerno majhna. CD je odprl nove poglede na arhiviranje podatkov, in kar je najpomembnejše, bil je zelo primeren za prenos velikih količin podatkov, ki so se do takrat prenašali večinoma preko disket. To so uvidele tudi programske hiše in pričele svojo programsko opremo distribuirati na CD ploščah in tako prisilile uporabnike računalnikov k nakupu tovrstnih enot. Takšen medij pa je poleg obsežnejših programov omogočil tudi distribucijo dodatnih programov, ki so

imeli predvsem reklamni namen. Obsežnejši programi so seveda zahtevali tudi večje kapacitete trdega diska in ponovila se je enaka zgoda o povpraševanju in prodaji kot pri pomnilniku, kjer ena tehnologija sili k razvoju drugo. Kako pa je CD enotami pri nas?

Imate CD-ROM enoto?				
		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	da	290	30,4	52,9
	ne	253	26,5	46,2
	ne vem	5	,5	,9
	Skupaj	548	57,5	100,0
Manjkajoče vrednosti	ne poznajo sestave računalnika	405	42,5	
	Skupaj	405	42,5	
Skupaj		953	100,0	

Iz zgornje tabele vidimo, da ima pri nas nekaj več kot polovica (52.9%) anketiranih gospodinjstev z računalniki CD-ROM enoto vgrajeno v svoj računalnik, kar je nekoliko presenetljivo. CD-ROM enote so za gospodinjstva zanimive predvsem zaradi svojih avdio zmožnosti, pa tudi zaradi piratske programske opreme, ki je pri nas še vedno močno prisotna, česar pa ne kažejo rezultati raziskave.

Modem

Najprej so modem uporabljali za dostop do elektronskih oglasnih desk (BBS), ki so s pojavom Interneta nekoliko izgubile na pomenu, v zadnjem času pa se vse več ljudi odloča za nakup modema za dostop do Interneta.

Imate modem?				
		Frekvenca	Delež med vsemi	Veljavni delež
Veljavni	da	151	15,8	27,6
	ne	385	40,4	70,4
	ne vem	11	1,2	2,0
	Skupaj	547	57,4	100,0
Manjkajoče vrednosti	ne ve o sestavi / ne ve o modemu	406	42,6	
	Skupaj	406	42,6	
Skupaj		953	100,0	

To je lepo vidno tudi v zgornji tabeli, kjer so navedeni deleži anketiranih gospodinjstev, ki imajo v računalniku tudi modem. Dobra četrtina (27.6%) anketiranih gospodinjstev z računalniki ima tudi modem, 70.4% vprašanih gospodinjstev z računalnikom pa modema nima.

Kakšni pa so deleži modemov glede na vsa anketirana gospodinjstva (tista z in tista brez računalnikov). V tem primeru gospodinjstva z modemi predstavljajo delež 5.2%, 2% gospodinjstev pa je takih, kjer je vprašani v anketiranem gospodinjstvu uporabljal Internet in je do njega dostopal tudi od doma. Ocenjujemo lahko, da najmanj polovica gospodinjstev z modemi nima dostopa do Interneta od doma. Prav ta gospodinjstva pa predstavljajo bodoče - potencialne uporabnike Interneta, saj imajo doma že vso potrebno infrastrukturo (modem in računalnik) za dostop do njega.

Seveda se postavlja vprašanje zakaj gospodinjstva z modemi in brez dostopa do njega sploh uporabljajo modem? Eden izmed najbolj verjetnih razlogov je vse večje število iger na trgu, ki so namenjene igranju preko modema in ostalih mrežnih povezav. Drug razlog je v tem, da modem lahko opravlja funkcijo telefaks naprave in s pojavom modema-tajnice (*ang. voice modem*) tudi vlogo avtomatskega telefonskega odzivnika.

Gospodinjstva z modemi smo povprašali tudi po hitrosti modema.

Kakšna je njegova hitrost?				
		Frekvenca	Delež med vsemi	Veljavni delež
Veljavni	manj kot 14400	6	,6	4,0
	14400	40	4,2	26,5
	16800	5	,5	3,3
	19200	7	,7	4,6
	28800	24	2,5	15,9
	več kot 28800	5	,5	3,3
	ne vem	64	6,7	42,4
	Skupaj	151	15,8	100,0
Manjkajoče vrednosti	ne poznajo sestave računalnika / nimajo modema	802	84,2	
	Skupaj	802	84,2	
Skupaj		953	100,0	

Največji delež predstavljajo modemi s hitrostjo 14400 baudov (26.5%), ki imajo zaenkrat najboljše razmerje med ceno in kvaliteto. V ospredje pa počasi prihajajo tudi modemi s hitrostjo 28800 baudov (15.9%), ki so še relativno dragi, njihova hitrost pa pride do izraza na dobrih digitalnih povezavah oziroma ISDN povezavah. Zanimiv je izredno visok odstotek ljudi, ki ne ve, kako hiter modem imajo vgrajen (42.4%); skoraj polovica je takih.

Tiskalniki

Tudi tiskalnik postaja vse pogostejši spremljevalec računalnika v domačem gospodinjstvu. 74.8% vprašanih gospodinjstev ima poleg računalnika tudi tiskalnik.

Imate doma tiskalnik?				
		Frekvenca	Delež med vsemi	Veljavni delež
Veljavni	da	409	42,9	74,8
	ne	138	14,5	25,2
	Skupaj	547	57,4	100,0
Manjkajoče vrednosti	ne ve o sestavi računalnika / ne ve ali ima tiskalnik	406	42,6	
	Skupaj	406	42,6	
	Skupaj	953	100,0	

Kar samo od sebe se zastavlja vprašanje, kakšen je ta tiskalnik. V večini gospodinjstev še vedno najpogosteje naletimo na iglične oziroma matrične tiskalnike (56.2%), sledijo jim tiskalniki na tinto (26.4%), ki jim pospešeno sledijo laserski tiskalniki (18.8%). Na zadnjem mestu so risalniki in ploterji, ki so namenjeni uporabnikom z bolj specifičnimi zahtevami in potrebami in kot taki neprimerni za splošno uporabo.

Tip tiskalnika v gospodinjstvih

		Frekvenca	Delež med gospodinjstvi
Kateri tiskalnik imate	matrični ali iglični	230	56.2%
	na tinto (ink jet, desk jet, bubble jet)	108	26.4%
	laserski	77	18.8%
	risalnik, ploter	1	.2%
	ne vem	3	.7%

Pri nakupu tiskalnika pogosto igra pomembno vlogo cena, ki se od proizvajalca do proizvajalca ponavadi močno razlikuje. Zanimivo je, da se ljudje pri določenem tipu tiskalnikov odločajo za različne proizvajalce.

Tako med igličnimi tiskalniki v anketiranih gospodinjstvih prevladujejo tiskalniki proizvajalca Epson (51.8%). Daleč za njim sledi Fujitsu z 10.9% deležem.

Pri tiskalnikih na tinto je slika nekoliko drugačna. Med to vrsto tiskalnikov so najpogostejši tiskalniki znamke Hewlett-Packard (39.5%), podoben delež pa imajo tudi tiskalniki znamke Epson (34.9%). Pri laserskih tiskalnikih je slika enaka. Na prvem mestu je ponovno Hewlett-Packard (32.3%), enak delež med laserskimi tiskalniki pa predstavljajo tudi Epsonovi laserski tiskalniki (32.3%).

V zadnjem času so postali precej popularni tudi barvni tiskalniki, predvsem tiskalniki na tinto, ki so postali cenovno ugodni in primerni za domačo uporabo. Da je temu res tako, priča podatek, da ima več kot polovica (51.9%) gospodinjstev s tiskalniki na tinto, barvne tiskalnice na tinto.

Imate barvni tiskalnik na tinto

		Frekvenca	Delež med vsemi	Veljavni delež
Veljavni	da	56	5.9	51.9
	ne	52	5.5	48.1
	Skupaj	108	11.3	100.0
Manjkajoče vrednosti	ne ve o sestavi / nima tiskalnika	845	88.7	
	Skupaj	845	88.7	
	Skupaj	953	100.0	

Med barvnimi tiskalniki na tinto prevladujejo tiskalniki znamke Hewlett-Packard (50%), nekoliko manj pa je tiskalnikov znamke Epson (32.1%).

Pri črno-belih tiskalnikih na tinto je slika obratna. Na prvem mestu so tiskalniki znamke Epson (46.2%), na drugem pa z veliko manjšim deležem tiskalniki Hewlett-Packard (17.3%), kateremu so blizu še tiskalniki znamke Canon (11.5%).

Programska oprema - operacijski sistemi

Od strojne opreme se sprehodimo še k programski opremi, točneje k operacijskim sistemom. Naslednji podatki se nanašajo na uporabo operacijskih sistemov doma in ne na vprašanje, kakšne sisteme imajo nameščene. Največji delež vprašanih gospodinjstev še vedno uporablja DOS (53.7%), podoben delež pa predstavljajo tudi gospodinjstva, ki uporabljajo "stare" Windowse (53.5%). Windows 95 je za gospodinjstva relativno nov sistem, ki "slovi" po večjih zahtevah glede strojne opreme.

Windows 95 v slovenskem jeziku je uporabljalo 43% anketiranih uporabnikov Windows 95.

Računalniki s procesorjem 486 so tako še komaj dovolj močni za delo v novem Windows 95 okolju. Takih računalnikov pa je v slovenskih gospodinjstvih še največ. To je, poleg programske opreme, verjetno tudi glavni razlog za manjši delež gospodinjstev, ki uporabljajo novi Microsoftov izdelek (33.7%).

		Enote	Delež po stolpcih
Kateri operacijski sistem	Windows navadni	292	53.5%
	Windows 95	184	33.7%
	Windows NT	14	2.6%
	DOS	293	53.7%
	OS/2	6	1.1%
	Linux	3	.5%
	NeXT	7	1.3%
	drugo	26	4.8%
	ne vem	19	3.5%

Oglejmo si še, na kakšnih računalnikih tečejo posamezni operacijski sistemi. Pri računalnikih s procesorjema 286 in 386 ima med sistemi največji delež DOS z 61.3% (računalniki s procesorji 286) oziroma 63.4% (računalniki s procesorji 386). Pri računalnikih s procesorjem 486 imata DOS (58.8%) in stari Windows (57%) približno enak delež, Windows 95 pa 36.2%.

Za procesorje Pentium in Pentium Pro pa velja, da imajo v največ primerih nameščene Windows 95 (64%), DOS in stari Windows pa so prisotni v manjši meri.

Nakupne namere

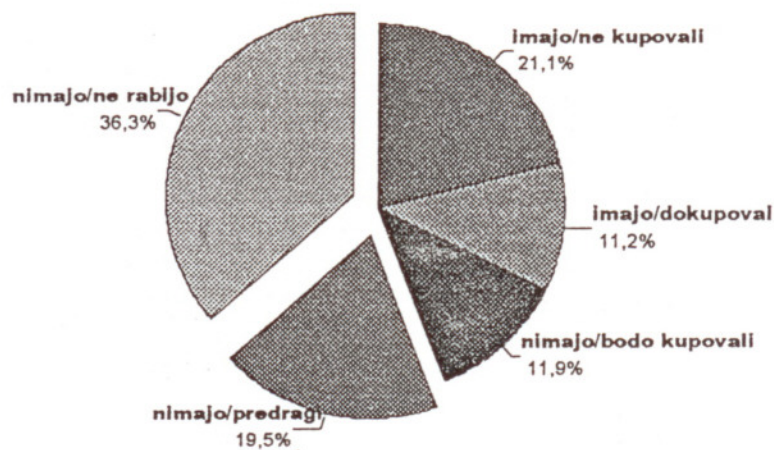
Nakupne namere smo (tako kot večino sklopov) merili z več vprašanji: poseben sklop vprašanj za tiste, ki računalnike imajo in poseben sklop za tiste, ki jih nimajo. V spodnjem grafu je prikazana struktura anketirancev glede na posedovanje osebnih računalnikov in nakupne namere do konca leta 1996.

V približno tretjini gospodinjstev z računalniki so razmišljali o nadgradnji računalnikov (39% od njih) oziroma nakupu novega računalnika (61%). Približno dve tretjini gospodinjstev nima osebnega računalnika. V večini od teh gospodinjstev so bili mnenja, da računalnika ne potrebujejo (53%), v 18% od teh pa so o nakupu računalnika že razmišljali. Zelo zanimiva je zadnja skupina, tj. tisti, ki osebnega

računalnika nimajo predvsem iz cenovnih razlogov. S popularizacijo računalnikov se namreč cena računalnikov niža in dosega nivoje cen boljših televizorjev.

Predvidevamo lahko, da bo delež gospodinjstev zadnjega tipa v prihodnje padel.

Poglejmo si rezultate podrobneje.

RIS 96/II - <http://www.ris.org>

...med lastniki računalnikov

Ker je raziskava potekala v septembru, smo spraševali predvsem o tem, koliko gospodinjstev, ki že ima računalnik, misli do konca leta dokupiti računalnik ali posamezne dele.

		Enote	Delež med gospodinjstvi
Dokup nove opreme	računalnik	133	40.2%
	dele	215	65.0%
Skupaj		331	105.1%

Iz zgornje tabele je razvidno, da je večina gospodinjstev z računalniki imela v načrtu nakup posameznih delov (65%), manjši del pa se je odločil za nakup novega (dodatnega) računalnika. Kdo se je odločil za nakup računalnika in kdo za nakup opreme? Predvidevamo lahko, da se bodo za nakup odločili predvsem gospodinjstva s slabšimi računalniki za nakup dodatnih delov pa gospodinjstva z boljšimi računalniki. To tudi kažejo rezultati.

		Dokup računalniške opreme		
		računalnik	deli	nič
		Delež po stolpcih	Delež po stolpcih	Delež po stolpcih
Tip procesorja	286	35.5%	19.4%	51.6%
	386	21.8%	23.8%	55.4%
	486	12.2%	34.1%	57.0%
	Pentium (Pro)	6.9%	42.6%	50.5%
Skupaj		14.5%	32.8%	55.1%

Iz tabele je razvidno, da bodo lastniki računalnikov s procesorjem 286 v večji meri menjali (kupovali na novo) celotni računalnik (35.5%), gospodinjstva z računalniki s procesorjem 386 bodo v nekoliko več primerih menjali posamezne dele, kot dokupovali računalnik, gospodinjstva z 486 in Pentiumskimi računalniki pa bodo predvsem menjala oziroma dokupovala posamezne dele.

...med tistimi, ki računalnikov nimajo

Zanimivi so tudi odgovori anketiranih gospodinjstev, ki še nimajo v lasti računalnika. Tudi njih smo povprašali o nakupnih namerah do konca leta 1997. Pri interpretiranju spodnje tabele je potrebno upoštevati, da za primerne enote štejejo le gospodinjstva brez računalnika, druga - z računalnikom - pa so v tabeli navedena kot manjkajoče vrednosti.

Ali ste razmišljali, da bi do konca leta v gosp. kupili računalniki				
		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	da	337	11.7	17.6
	ne	1557	54.2	81.4
	ne vem	19	.7	1.0
	Skupaj	1913	66.5	100.0
Manjkajoče vrednosti	Manjkajoči	962	33.5	
	Skupaj	962	33.5	
Skupaj		2875	100.0	

Kot vidimo, je imelo le 17.6% anketiranih gospodinjstev brez računalnika namen do konca leta kupiti računalnik. Več kot polovica (81.4%) ni imela namena kupiti računalnika, 1% pa se ni mogel odločiti.

Zakaj ne bi kupili računalnika?				
		Frekvenca	Delež	Veljavni delež
Veljavni	ga ne potrebujemo	1030	35.8	66.2
	uporabljamo drugje	21	.7	1.3
	so predragi	79	2.7	5.1
	nimamo dovolj denarja	291	10.1	18.7
	drugo	96	3.3	6.2
	ne vem	40	1.4	2.6
	Skupaj	1557	54.2	100.0
	Manjkajoče vrednosti	Manjkajoči	1318	45.8
	Skupaj	1318	45.8	
Skupaj		2875	100.0	

V največ primerih (66.2%) je bil razlog, da računalnika ne potrebujejo. V 18% anketiranih gospodinjstev je bil razlog, da nimajo dovolj denarja, le v 5.1%, da so računalniki predragi, nekaj pa jih računalnik že uporablja drugje (1.3%). Zanimiv je predvsem odgovor, ki zadeva nenakup zaradi previsoke cene, saj cene računalniške tehnologije padajo iz dneva v dan, tako da si lahko enostaven računalnik, ki je bil še leto ali dve nazaj vreden več 1000 DEM, privoščimo za desetino takratne cene. Zelo nizke so tudi cene rabljenih računalnikov.

Kako bi se lotili nakupa?

Pri vprašanju, kako se Slovenci odločajo za nakup računalnika je potrebno poudariti, da kar 45% anketiranih ni poznalo sestave svojega domačega računalnika. To lahko razložimo s spodnjo tabelo. Anketiranci, ki imajo doma računalnik oziroma so o nakupu že razmišljali, so odgovarjali na vprašanje, kako se odločajo o nakupu računalnika. Največ (skoraj 45%) jih je odgovorilo, da bi se obrnili na znanca, ki se spozna na računalnike, 35% bi se jih pogovorilo s prodajalcem, okoli 20% pa bi poiskalo najcenejšega ponudnika. Zanimivo je to, da se le 5% respondentov odloča na podlagi pregledovanja testov, kar pa še ne pomeni, da testi niso pomembni. Glede na visok delež tistih, ki se pri nakupu obrnejo na neko osebo je izredno visok (45% na znalca, 35% na prodajalca). Vprašanje je, kje se informirajo te osebe!

DOPCNS

Predstavljajte si, da ste se odločili kupiti osebni računalnik. Kako bi se lotili nakupa?

vrednost	skupaj	1.	2.	3.	4.
		mesto	mesto	mesto	mesto
1 mnenje znanca, ki se spozna	435	348	78	8	2
	44.5	35.5	8.0	0.8	0.2
	30.5	35.6	22.0	9.5	12.1
	100.0	80.0	17.9	1.8	0.4
2 zahteve v službi	19	13	5	2	0
	1.9	1.3	0.5	0.2	0.0
	1.3	1.3	1.3	1.9	0.0
	100.0	68.0	23.8	8.2	0.0
3 vso zadevo prepustim znancu	76	54	21	0	0
	7.8	5.6	2.1	0.0	0.0
	5.3	5.6	5.9	0.6	0.0
	100.0	71.7	27.7	0.6	0.0
4 poiščem najcenejšega ponudnika	211	134	61	14	3
	21.6	13.7	6.2	1.4	0.3
	14.8	13.7	17.2	16.9	20.4
	100.0	63.4	28.8	6.4	1.4
5 prebral oglase	144	98	36	10	0
	14.7	10.1	3.6	1.0	0.0
	10.1	10.1	10.1	11.9	2.9
	100.0	68.3	24.8	6.7	0.3
6 pregledal teste	45	14	25	5	1
	4.6	1.5	2.5	0.5	0.1
	3.2	1.5	7.0	6.5	7.1
	100.0	31.5	54.6	11.6	2.2
7 pregledal oglasnik	65	30	21	14	0
	6.6	3.0	2.2	1.4	0.0
	4.5	3.1	6.0	16.9	0.0
	100.0	46.1	32.7	21.1	0.0
8 pogovor s prodajalcem	342	214	95	26	8
	35.0	21.8	9.7	2.7	0.8
	24.0	21.9	26.8	32.9	54.1
	100.0	62.4	27.6	7.7	2.2
9 drugo	0	0	0	0	0
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
9 ne vem	88	72	13	2	0
	9.0	7.4	1.3	0.2	0.0
	6.2	7.4	3.6	2.8	3.4
	100.0	82.3	14.5	2.6	0.5
skupaj:	1425	977	353	80	14
	978				

Zato smo poskušali ločiti tiste uporabnike računalnikov, ki jih okolica obravnava kot računalniške znalce.

MV

Kako pogosto vas kdo vpraša za nasvet glede nakupa računalniške opreme?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 nikoli	445	15.7	48.0
2 redko	250	8.8	26.9
3 včasih	149	5.2	16.1
4 pogosto	54	1.9	5.9
5 zelo pogosto	15	0.5	1.6
6 skoraj vsak dan	8	0.3	0.9
9 ne vem	7	0.2	0.7
veljavni:	928	32.7	100.0
vsi:	2840		

Rezultati kažejo, da nekaj manj kot polovica uporabnikov računalnikov ni bila nikoli vprašana glede nakupa računalnikov, približno četrtina pa je vprašana vsaj pogosto. Rezultate smo podrobno obdelali, jih dopolnili tudi z drugimi vprašanji. Izkazalo se je, da je za uspešno ločevanje potrebno dodati še nekaj indikatorjev (vprašanj).

Računalniška podjetja

Poglejmo si kje so anketirani kupovali računalnike, oziroma kje bi jih, če bi se za nakup odločali oktobra. Potrebno je poudariti, da so v prvem primeru naštetih računalniška podjetja ne glede na starost računalnika in pa, da govorimo deleže pri računalnikih doma.

Kje <u>ste</u> kupili računalnik	%
Jerovšek	13
Anni	7
Secom	
Accrord 92	
Mrak	
Gekko	
Housing Computers	
BoCom	
Eurcom	

Kje <u>bi</u> kupili računalnik	%
Jerovšek	22
IBM	7
Comtron	
Anni	
Eurocom	
Secom	
Gorenje	
Gekko / Power plus	
Housing computers	
Mrak	

V obeh primerih močno vodi podjetje Jerovšek computers, na drugem mestu se v prvem primeru nahaja podjetje Anni, v drugem pa podjetje IBM. V prvi tabeli so navedena podjetja, ki imajo več kot 2-odstotni delež, v drugi pa vsa, ki imajo več kot 1-odstotni delež. Drugo mesto podjetja IBM v drugi tabeli je morda za koga presenetljivo. Možna interpretacija: kupci računalniške opreme se bodo v bodoče odločevali za nakup osebnih računalnikov pri uveljavljenih podjetjih.

Podrobneje si poglejmo, kjer bi kupovali v anketiranih gospodinjstvih tisti, ki računalnike že imajo in tisti, ki jih še nimajo.

Podjetje	delež med podjetji
Jerovšek	19.8%
IBM	4.5%
Annl	3.9%
Comtron	3.6%
Eurocom	
Secom	
Gorenje	
Gekko	
Housing Computers	
Mrak	

že imajo računalnik

Podjetje	delež med podjetji
Jerovšek	23.5%
IBM	16.0%
Lancom	4.9%
Eurocom	3.7%
Gorenje	
Rubikon	
Kopa	
Kovinotehna	
Tujina	

še nimajo računalnika

V desni tabeli so navedena anketirana gospodinjstva, ki še nimajo računalnika, v levi pa anketirana gospodinjstva, ki doma že imajo računalnik. K podatkom v tabelah je potrebno dodati, da so v tabelah vključena le podjetja, ki so imela delež večji od 1%.

Med navedenimi podjetji v obeh primerih prevladujeta podjetji Jerovšek Computers, ki ima med navedenimi podjetji s strani anketiranih gospodinjstev brez računalnika 18.1% delež, pri gospodinjstvih z računalnikom pa 15.8% delež ter IBM, ki ima 12.4% delež pri gospodinjstvih brez računalnika in 3.6% pri gospodinjstvih z računalnikom. Od tod naprej pa se podobnosti med tabelami končajo.

Zanimiv podatek v tabelah je še, da je v gospodinjstvih z računalnikom manj anketirancev navedlo, da ne vedo kje bi kupili računalnik, kot v gospodinjstvih, ki računalnika še nimajo.

Na koncu pregleda nakupnih navad anketiranih slovenskih gospodinjstev si oglejmo še njihovo "lojalnost" do podjetja, kjer so kupili računalnik. Naredili smo primerjavo med podjetji, kjer so gospodinjstva prej kupila in podjetji, kjer so gospodinjstva nameravala kupiti računalnik. Izkazalo se je, da bi se 56.8% gospodinjstev pri nakupu računalnika odločilo za isto podjetje kot prej, kar bi lahko pomenilo, da so gospodinjstva v povprečju bolj lojalna kot ne. Stopnja lojalnosti se po posameznih podjetjih razlikuje.

INTERNET

Ste že slišali za Internet

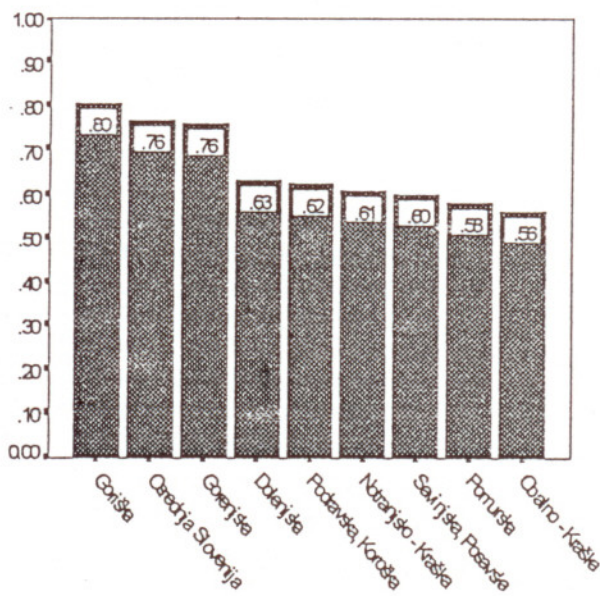
NET01

Naslednja vprašanja se nanašajo na Internet. Ste že slišali zanj?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 da	1907	67.1	67.1
2 ne	934	32.9	32.9
veljavni:	2840	100.0	100.0
vsi:	2840		

Za Internet je v septemberski raziskavi slišalo približno 2/3 anketiranih. Rezultate smo tudi primerjali po statističnih regijah. Največ anketiranih slišalo za Internet v Goriški regiji (80%), sledijo ji osrednja Slovenija (76%) in Gorenjska (76%), ostale regije nekoliko zaostajajo in so med sabo dokaj izenačene.

Slika 2 "Ste že slišali za Internet?" po regijah

RIS96/11 - <http://www.ris.org>

Uporaba Interneta

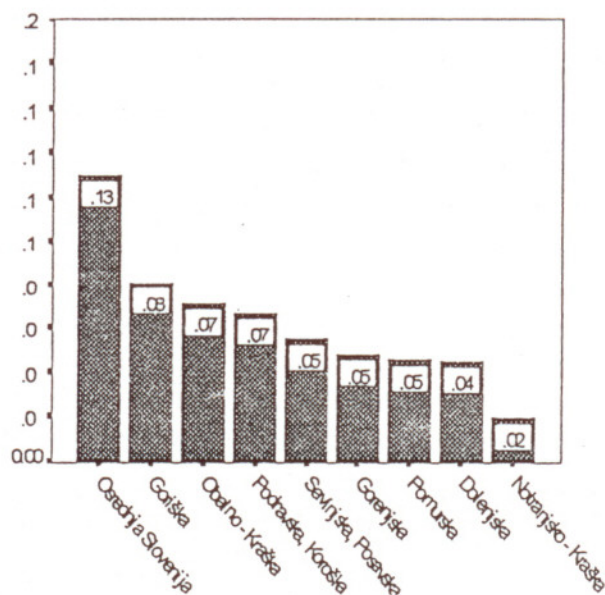
Vse, ki so že slišali za Internet smo povprašali, če ga je kdo v gospodinjstvu že uporabljal.

NET02
Pa ste Internet vi ali kak drug član vašega gospodinjstva že kdaj uporabljal?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 sem uporabljal jaz osebno	213	7.5	11.2
2 nekdo drug	142	5.0	7.4
3 nihče	1525	53.7	80.0
9 ne vem	27	0.9	1.4
veljavni:	1907	67.1	100.0
vsi:	2840		

7.5% anketiranih je že uporabilo Internet, v 12.5% gospodinjstev pa je nekdo Internet že uporabljal.

Slika 3 "Ste že uporabljal Internet?" po regijah

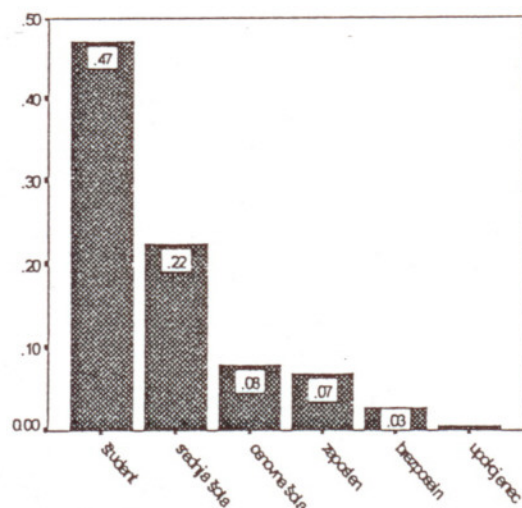

RIS96/2 - <http://www.ris.org>

V grafu so po regijah prikazani deleži anketiranih, ki so že uporabljali Internet. Razlike so tu veliko večje... med prvo (osrednje slovenska - 13%) in zadnjo regijo po deležu (Notranjsko-Kraška - 2%) je razlika 11%! Sicer osrednje slovenski regiji sledijo Goriška, Obalno-Kraška, Podravske-Koroška, vendar velja opomba, da razlike med slednjimi zaradi ocenjevanja majhnih deležev niso statistično značilne. Sicer velja, da je v večjih naseljih več uporabnikov Interneta. V Ljubljani je bil tako delež tistih, ki so že uporabili Internet 17% v Mariboru pa 14%.

Pred izvedbo raziskave je veljala hipoteza, da je raba Interneta v domeni Ljubljane in Maribora, drugje pa je raba veliko nižja. V tem kontekstu zbuja visoki deleži pri Goriški regiji veliko pozornost.

Slika 4 "Ste že uporabljali Internet?" po zaposlitvenem statusu

RS96/1 - <http://www.ris.org>

Pri uporabi Interneta sicer prednjačijo tisti, ki se še šolajo... med študenti ga je uporabljalo že 47%, med srednješolci 22%, med osnovnošolci 8%, med zaposlenimi 7% in brezposelnimi 3%. Veliki odstotki med šolajočimi so vsekakor posledica dejavnosti Ministrstva za šolstvo (RO), Ministrstva za znanost in Študentskih organizacij, ki posvečajo Internetu veliko pozornosti. Na primer, na večini fakultet je uporaba Interneta vključena v pedagoški proces, vsak redno vpisani študent Univerze v Ljubljani, pa ima prek KISSa možnost zastonj dostopa do Interneta od doma.

Pogostost uporabe

Tako kot v raziskavi RIS 96/1 aprila, smo tudi v tej anketi spraševali po pogostosti uporabe Interneta. Rezultati so si dokaj podobni. Najprej smo tiste, ki so že uporabljali Internet vprašali po tem, če so ga uporabili v zadnjih treh mesecih. Takih je bilo nekaj več kot 3 / 4 (78.5%).

NET03
Ste ga uporabljali v zadnjih treh mesecih?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 da	167	5.9	78.5
2 ne	46	1.6	21.5
veljavni:	213	7.5	100.0
vsi:	2840		

Teh 78.5% smo bolj podrobno povprašali kako pogosto uporabljajo Internet. Približno polovica vprašanih jih je odgovorila s tedensko ali več.

NETD4

Kako pogosto?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 večkrat dnevno	19	0.7	11.3
2 skoraj vsak dan	17	0.6	10.5
3 nekajkrat tedensko	43	1.5	25.6
4 nekajkrat mesečno	45	1.6	26.9
5 manj kot 1 krat na mesec	43	1.5	25.8
veljavni:	167	5.9	100.0
vsi:	2840		

Dostop od doma

Četrtnina tistih, ki so odgovorili, da so Internet uporabljali v zadnjih treh mesecih je odgovorila, da ima dostop do Interneta tudi od doma. 57% tistih, ki dostopa od doma nimajo, je odgovorilo, da so že razmišljali o dostopanju do Interneta od doma.

Tiste, ki dostopajo od doma smo povprašali, kako so zadovoljni s svojim ponudnikom.

NETD01E

Kako bi s šolsko oceno od 1 do 5 ocenili kvaliteto dostopa prek ponudnika?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 nezadostno	2	0.1	3.5
2	3	0.1	7.3
3	7	0.3	17.1
4	18	0.6	42.7
5 odlično	10	0.3	23.1
9 ne vem	3	0.1	6.3
veljavni:	43	1.5	100.0
vsi:	2840		

Večina jih je s ponudniki zadovoljna, kljub temu pa jim je oceno odlično dala le nekaj manj kot četrtnina vprašanih.

Nakupovanje prek Interneta

Spraševali smo tudi po nakupovanju prek Interneta. Anketirani so se skoraj "normalno" porazdelili. Približno tretjine ta možnost ne zanima, tretjina je ostala nekje na sredi, spet tretjino pa nakupovanje zanima.

NETSH0

Izrazite na lestvici od 1 do 5 vaše zanimanje za "nakupovanje prek Interneta". 1 pomeni "sploh me ne zanima" in 5 "zelo me zanima".

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 sploh me ne zanima	21	0.7	16.7
2	21	0.8	17.3
3	43	1.5	34.8
4	20	0.7	16.4
5 zelo me zanima	18	0.6	14.1
9 ne vem	1	0.0	0.6
veljavni:	124	4.4	100.0
vsi:	2840		

Izkaže se, da je po Internetu nakupovalo 13% tistih, ki so Internet uporabljali v zadnji treh mesecih.

NETSH1

Ste že nakupovali preko Interneta?

vrednost	frekvenca	delež med vsemi	veljavni delež
1 da	16	0.6	13.1
2 ne	108	3.8	86.9
veljavni:	124	4.4	100.0
vsi:	2840		

ZAKLJUČKI

Raziskava je pokazala, da Slovenci slabo poznamo sestavo domačega računalnika. 45% jih o sestavi ni vedelo nič povedati, pri preostalih pa so bili deleži odgovora "ne vem" po posameznih komponentah zelo visoki, še posebej pri hitrosti modemov (42.4%) in pri velikosti trdih diskov (35.5%).

Spremenljivka	ne vem - delež %
mod_h2 - modem/hitrost	42,4
dopc3e - trdi disk	35,5
doti3 - tiskalnik/proizvajalec	12,3
dopc2a - je pc?	8,9
dopc2ay - najhitrejši pc?	8,9
dopc3a - procesor	6,0
dosw1 - operacijski	3,5
dopc4a - starost rač.	3,3
dopcn2 - zakaj ne kupili	2,6
dopc4c - razlogi za nakup	2,2
dopc3g - modem	2,0
dopcn1 - kupili rač	1,0
dopc3f - cd rom	0,9
doti2 - vrsta tiskalnika	0,9
dopcp - notobook	0,8
dopc4b - čigav računalnik	0,6
dopc3d - ram	0,2
doti1 - tiskalnik	na
doti2a - barvni tiskalnik	na
donak - dokup pc	na

Tabela po deležih odgovorov »ne vem« kaže, da je potreben za ocenjevanje lastnosti računalnikov doma drugačen način izbora, npr. računalniški znalci v gospodinjstvih. Na žalost tak izbor izključuje možnost uporabe zbranih podatkov za demografske študije, iz česar nenazadnje raziskava RIS izhaja.

Tako pridemo do zaključka, ki narekuje nadaljnjo vsebinsko in metodološko usmeritev raziskave. V osnovi RIS ostaja demografska študija, ki se bo v vsebinsko osredotočila predvsem na posameznika, kot uporabnika informacijske tehnologije in ne toliko na samo strojno opremo. Pri tem bo posebna pozornost posvečena časovni in mednarodni primerljivosti podatkov.

Pomembna tematska področja so predvsem:

- preference uporabnikov pri odločanju o nakupu osebnih računalnikov,
- podrobna segmentacija uporabnikov računalnikov, iskanje mnenjskih voditeljev,
- razumevanje in poznavanje konceptov informacijske družbe, vsebinski vidiki uporabe Interneta,
- "življenski cikli" strojne opreme,
- viri informiranja uporabnikov računalnikov (računalniške knjige, revije, TV, Internet, radio...),
- problematika slovenskega jezika in programske opreme.

Kot možnost še vedno obstaja dodatna študija, v kateri bi se osredotočili na tiste, ki se v gospodinjstvih odločajo glede nakupa računalnikov.

VPRAŠALNIK

SOC_GO

Pozdravljeni, sem _____. Center za metodologijo in informatiko na Fakulteti za družbene vede izvaja jesensko raziskavo o razvoju informacijske družbe v Sloveniji. Anketa je anonimna in ni dolga... Nam poveste, koliko oseb živi v vašem gospodinjstvu vključno z vami?

Če se ne da nadaljevati ankete, vpiši 0 in izbiraj v naslednjem vprašanju

V31

Naslednja vprašanja se nanašajo na uporabo računalnikov. Pod "računalnik" ne razumemo kalkulatorja. Ali uporabljate računalnik?

- da
- ne
- ne vem

V33C

Pa imate mogoče v vašem gospodinjstvu osebni računalnik?

- Imamo
- nimamo
- ne vem

V33

Kje vse ga uporabljate?

Možnih več odgovorov.

- doma
- v službi, šoli, fakulteti
- v službi družinskega člana
- pri prijatelju
- drugje

V33A

Pri vas doma torej nimate osebnega računalnika?

- Imamo
- nimamo

V34

Kako pogosto ga uporabljate?

- vsak dan
- večkrat tedensko
- enkrat tedensko
- manj kot enkrat tedensko
- ne uporabljam
- ne vem

V35

Za kaj najpogosteje uporabljate računalnik?

- pisanje besedil
- obdelavo podatkov
- programiranje
- igranje iger
- komunikacije, fax, Internet, BBS
- uporaba knjigovodskih programov
- oblikovanje. DTP
- drugo
- ne vem

V351

Kateri program za pisanje besedil najpogosteje uporabljate?

- Wordstar za DOS
- Wordstar za WINDOWS
- Word za DOS
- Word za WINDOWS
- Word perfect za DOS
- Word perfect za WINDOWS
- Word Pro za DOS
- Word Pro za WINDOWS
- Write
- Wordpad
- drugo
- ne vem

V351A

Uporabljate ta program tudi doma?

- da
- ne
- ne vem

V352

Je program originalen ali je piratska kopija?

- originalen
- piratska kopija
- ne povem
- nimam doma
- ne vem

V352A

Lahko poveste pri katerem podjetju ste ga kupili? ce ne ve pustite prazno

DOPC0

Rekli ste, da imate "doma" računalnik. Koliko članov vašega gospodinjstva uporablja računalnik doma "vsaj enkrat na teden"?

DOPC1

Koliko osebnih računalnikov imate doma?

DOPCP

Je kateri od njih prenosni računalnik - notebook?

- da
- ne
- ne vem

DOPC1A

Katerega leta ste imeli doma vaš prvi osebni računalnik?

DOPC2A

Je vaš domači računalnik PC?

- da
- ne
- ne vem

DOPC2A

Naslednja vprašanja se nanašajo na vaš domači računalnik, ki je najhitrejši. Je to PC računalnik?

- da
- ne
- ne vem

DOPCV

Morda veste o podrobnejši sestavi vašega računalnika?

- da
- ne
- ne vem

DOPC4A

Koliko je star vaš najzmogljivejši računalnik oziroma glavna oprema?

odgovor uvrsti v eno izmed kategorij

- tri mesece ali manj
- več kot tri mesece do pol leta
- več kot pol leta do enega leta
- več od enega leta do dveh let
- več od dveh let do treh let
- več kot tri leta
- neodločen zaradi dodajanja delov
- ne vem

RFIRM1

Pri katerem računalniškem podjetju je bil kupljen računalnik? če ne ve, pustij prazno

DOPC3A

Kako hiter je? Ima procesor 386, 486 ali Pentium?

uvrsti tudi glede na hitrost

- 286
- 386
- 486 do vključno 66
- 486 nad 66
- 486, vendar ne ve hitrosti
- Pentium do vključno 90
- Pentium nad 90
- Pentium Pro
- ne vem

DOPC3D

Koliko RAMa ima računalnik?

običajne vrednosti so: 4, 8, 16, 32

DOPC3E

Kako velik trdi disk imate v računalniku?

če jih ima v računalniku več, potem seštevek

- do 100 Mb
- 101 do 290 Mb
- 291 do 540 Mb
- 541 do 900 Mb
- 901 do 1300 Mb (1.2 Gb)
- nad 1300 Mb
- nima diska
- ne vem

DOPC3F

Imate CD-ROM enoto?

- da
- ne
- ne vem

DOPC3G

Imate modem?

- da
- ne
- ne vem

MOD_H2*Kakšna je njegova hitrost?*

- manj kot 14400
- 14400
- 16800
- 19200
- 28800
- več kot 28800
- nimam modema
- ne vem

DOTI1*Imate doma tiskalnik?
tiskalnik oziroma printer*

- da
- ne
- ne vem

DOTI2*Kakšne vrste je? Je iglični, laserski...?
tukaj ni mišljena firma, temveč tip tiskalnika*

- matrični ali iglični
- na linto (Ink jet, desk jet, bubble jet)
- laserski
- risalnik, ploter
- ne vem

DOTI2A*Je to barvni tiskalnik*

- da
- ne
- ne vem

DOTI3*Morda veste za proizvajalca?
proizvajalci so urejeni po abecednem vrstnem redu*

- Brother
- Canon
- Citizen
- Epson
- Fujitsu
- HP oz. Hewlett Packard
- IBM
- Kodak
- Lexmark
- Mannesmann
- NEC
- OKI
- Olivetti
- Star
- Tektronix
- Xerox
- drugo
- ne vem

DOSW1*Katere operacijske sisteme uporabljate na "vašem domačem"
računalniku - Windows, DOS, Windows 95 in podobno?*

- Windows navadni
- Windows 95
- Windows NT
- DOS
- OS/2
- Linux
- NeXT
- drugo
- ne vem

DWIN9*Imate različico Windows 95 v slovenskem ali v angleškem
jeziku?*

- angleški
- slovenski
- ne vem

DOSW1A*Imate originalen operacijski sistem ali piratsko kopijo?*

- originalen
- piratska kopija
- ne povem
- ne vem

DOPC4B*Ste računalnik kupili, je služben, morda izposojen?*

- kupili
- služben
- izposojen
- poklonjen (poklonil ga je nekdo izven gospodinjstva)
- drugo
- ne vem

DOPC4C*Kateri so bili glavni razlogi za nabavo računalnika?*

- delo doma
- izobraževanje, učni pripomoček
- rabim v soli, na fakulteti
- komunikacije
- otroci - učenje
- otroci - igrača
- otroci - nagrada za uspeh
- ker ga je danes nujno imeti
- ker ga rabimo vsi v družini
- dobili smo ga
- bila je prilika
- drugo

DONAK1*Ste pri vas doma razmišljali o nakupu še kakšnega osebnega
računalnika ali posameznih delov - do konca letošnjega leta?*

- računalnik
- dell
- nič

DOPCN1*Ste pri vas doma že razmišljali, da bi do konca letošnjega leta
kupili osebni računalnik?*

- da
- ne
- ne vem

DOPCN2*Zakaj ne?*

- ga ne potrebujemo
- uporabljamo drugje
- so predragi
- nimamo dovolj denarja
- drugo
- ne vem

DOPCN3

Predstavljajte si, da ste se odločili kupiti osebni računalnik. Kako bi se lotili nakupa?

- mnenje znanca, ki se spozna
- zahteve v službi
- vso zadevo prepustim znancu
- poiščem najcenejšega ponudnika
- prebral oglase
- pregledal teste
- pregledal oglasnik
- pogovor s prodajalcem
- drugo
- ne vem

RFIRM2

Pri katerem podjetju bi kupili računalnik, če bi se odločali danes?

Če ne ve, pusti prazno

MV

Kako pogosto vas kdo vpraša za nasvet glede nakupa računalniške opreme?

- nikoli
- redko
- včasih
- pogosto
- zelo pogosto
- skoraj vsak dan
- ne vem

INTERNET**NET01**

Naslednja vprašanja se nanašajo na Internet. Ste že slišali zanj?

- da
- ne

NET02

Pa ste Internet vi ali kak drug član vašega gospodinjstva že kdaj uporabljali?

Če odgovori samo z DA, vprašaj: ali ste ga uporabljali vi "osebno"?

- sem uporabljal jaz osebno
- nekdo drug
- nihče
- ne vem

NET03

Ste ga uporabljali v zadnjih treh mesecih?

- da
- ne

NET04

Kako pogosto?

- večkrat dnevno
- skoraj vsak dan
- nekajkrat tedensko
- nekajkrat mesečno
- manj kot 1 krat na mesec

NETD01

Imate v vašem gospodinjstvu dostop do Interneta od doma?

- da
- ne
- ne vem

NETD01D

Prek katerega ponudnika uporabljate Internet od doma "najpogosteje"?

Če ne ve, pusti prazno

NETD01E

Kako bi s šolsko oceno od 1 do 5 ocenili kvaliteto dostopa prek ponudnika?

- nezadostno
-
-
-
-
-
- odlično
- ne vem

NETD02

Pa ste doma že razmišljali, da bi si priskrbeli dostop od doma?

- da
- ne

NETD02D

Morda že veste, prek koga bi se povezovali na Internet? Če ne ve, pusti prazno

NETSH0

Izrazite na lestvici od 1 do 5 vaše zanimanje za "nakupovanje prek Interneta". 1 pomeni "sploh me ne zanima" in 5 "zelo me zanima".

sploh me ne zanima * * * * * zelo me zanima
 * ne vem

NETSH1

Ste že nakupovali preko Interneta?

* da
 * ne

NET04B

Pa ste ga kdaj sploh uporabljali? Vsaj enkrat na mesec!

* da
 * ne

RISP

Ali ste že slišali za raziskavo "RIS" - Raba Interneta v Sloveniji

* da
 * ne
 * ne vem

DEMOGRAFIJA**SOC_ROJEN**

Katerega leta ste rojeni?
 vpišite brez 19!

SOC_IJOB

Kakšno izobrazbo imate?

- * nedokončana osnovna šola
- * končana osnovna šola
- * končana strokovna
- * končana srednja
- * končana višja
- * končana visoka
- * magisterij
- * doktorat

SOC_DOHO

Kako bi ocenili materialno stanje vašega gospodinjstva?

močno podpovprečno * * * * * močno nadpovprečno
 * ne vem

SOC_ZAPOS

Kakšen je vaš zaposlitveni status?

- * osnovnošolec
- * dijak
- * študent
- * zaposlen
- * samozaposlen
- * brezposelen
- * upokojenec
- * honorarno zaposlen
- * gospodinja
- * drugo

OO5_DEJS

Imate vodstveno funkcijo?

* da
 * ne

O05_DEJ

Kaj pa delate?

- * obrtnik
- * podjetnik
- * kmet
- * v svobodnem poklicu
- * drugo

SOC_SPOL

To je vse! Z rezultati raziskave boste seznanjeni prek javnih občil, dostopni pa bodo tudi na Internetu. Najlepša hvala za vaše sodelovanje! Nasvidenje.

Vpišite spol anketiranega! Naslov na Internetu
<http://www.ris.org>

* moški
 * ženski

TISTI, KI NISO POZNALI SESTAVE RAČUNALNIKA

RSOC_SPOL

Zaključili smo del ankete. "Vam" se najlepše zahvaljujemo, potrebujemo pa še nekaj podatkov...

Hitro vpišite spol anketiranega in preidite na naslednje vprašanje!

- moški
- ženski

FILTD1

...v anketi ste rekli, da ne veste o podrobnih sestavi računalnika. Bi lahko dobili na telefon kogarkoli, ki o sestavi računalnika ve kaj več?

ČE se izmika: potrebujemo samo nekaj osnovnih podatkov o računalniku. Samo za par minut vas prosim!

- prišel je k telefonu
- odsoten (zmenek - kdaj lahko pokličemo?)
- nihče ne ve ničesar o tem

RDOPC4A

Pozdravljeni, potrebujem samo nekaj podatkov o vašem najzmogljivejšem računalniku doma. Koliko je star računalnik oziroma glavnina opreme?

odgovor uvrsti v eno od kategorij

- tri mesece ali manj
- več kot tri mesece do pol leta
- več kot pol leta do enega leta
- več od enega leta do dveh let
- več od dveh let do treh let
- več kot tri leta
- neodločen zaradi dodajanja delov
- ne vem

RFIRM1

Pri katerem računalniškem podjetju je bil kupljen računalnik? če ne ve, pustiti prazno

RDOPC3A

Kako hiter je? Ima procesor 386, 486 ali Pentium? uvrsti tudi glede na hitrost

- 286
- 386
- 486 do vključno 66
- 486 nad 66
- 486, vendar ne ve hitrosti
- Pentium do vključno 90
- Pentium nad 90
- Pentium Pro
- ne vem

RDOPC3D

Koliko RAMa ima računalnik? običajne vrednosti so: 4, 8, 16, 32

RDOPC3E

Kako velik trdi disk imate v računalniku? če jih ima v računalniku več, potem seštevek

- do 100 Mb
- 101 do 290 Mb
- 291 do 540 Mb
- 541 do 900 Mb
- 901 do 1300 Mb (1.2 Gb)
- nad 1300 Mb
- nima diska
- ne vem

RDOPC3F*Imate CD-ROM enoto?*

- da
- ne
- ne vem

RDOPC3G*Imate modem?*

- da
- ne
- ne vem

RMOD_H2*Kakšna je njegova hitrost?*

- manj kot 14400
- 14400
- 16800
- 19200
- 28800
- več kot 28800
- nimam modema
- ne vem

RDOTI1*Imate doma tiskalnik?*

- da
- ne
- ne vem

RDOTI2*Kakšne vrste je? Je iglični, laserski...?
tukaj ni mišljena firma, temveč tip tiskalnika*

- matrični ali iglični
- na linto (ink jet, desk jet, bubble jet)
- laserski
- risalnik, ploter
- ne vem

RDOTI2A*Je to barvni tiskalnik*

- da
- ne
- ne vem

RDOTI3*Morda veste za proizvajalca?
proizvajalci so urejeni po abecednem vrstnem redu*

- Brother
- Canon
- Citizen
- Epson
- Fujitsu
- HP oz. Hewlett Packard
- IBM
- Kodak
- Lexmark
- Mannesmann
- NEC
- OKI
- Olivetti
- Star
- Tektronix
- Xerox
- drugo
- ne vem

RDOSW1*Katere operacijske sisteme uporabljate na vašem domačem računalniku - Windows, DOS, Windows 95 in podobno?*

- Windows navadni
- Windows 95
- Windows NT
- DOS
- OS/2
- Linux
- drugo
- ne vem

RDWIN9*Imate različico Windows 95 v slovenskem ali v angleškem jeziku?*

- angleški
- slovenski
- ne vem

RDOSW1A*Imate originalen operacijski sistem ali piratsko kopijo?*

- originalen
- piratska kopija
- ne povem
- ne vem

MML*To je bilo vse! Zahvaljujem se vam za vaše sodelovanje!
Nasvidenje.
za konec pritisni Enter*